

02_2.4.5 MKR 02-2-7 Chrastava

Přírodní charakteristika.

Místo krajinného rázu zahrnuje jihovýchodní okolí segmentu urbanizované krajiny (SUK) Chrastava mezi lesnatým hřbetem Ovčí hory (496 m n. m.) na jihozápadě, terénním předělem mezi Hrádeckou pánví a Vratislavickou kotlinou (spojnice Ovčí hora – Novoveský vrch) a svahem, který na severovýchodě odděluje charakterově výrazné údolí Jeřice v prostoru Nové Vsi. Jedná se o styk geomorfologických okrsků Kryštofovy hřbety jihozápadně od komunikace I/35 a Chrastavské kotliny. Ústřední částí prostoru je Jílový potok se soustavou tří drobných potoků, spojujících se před vtokem do Lučního rybníka. Všechny tyto vodoteče jsou provázány vegetačními doprovody, vytvářejícími v segmentu zemědělské krajiny s ornou půdou a loukami výrazné členící koridory. Součástí prostoru jsou i lesní porosty Bedřichoveckého lesa. Na jihozápadě MKR navazuje na území Přírodního parku Ještěd.

Kulturní a historická charakteristika.

Centrem MKR je středověké město Chrastava s ortogonálním náměstím a navazující segment krajiny směrem k Liberecké kotlině. Město Chrastava je poprvé písemně doloženo roku 1352, údolní lánové vsi Dolní a Horní Chrastava pak v roce 1454. O urbanistickém vývoji města je pojednáno v jiné kapitole. Chrastava vykazuje řadu urbanistických i architektonických hodnot, zejména v centru kolem náměstí 1. máje. Mezi památkově chráněnými objekty vyniká kostel sv. Vavřince s farou, radnice, řada městských a venkovských domů, drobná sakrální architektura, hřbitov a další objekty. Historické centrum města je však obklopeno množstvím různorodé zástavby vč. průmyslových areálů a panelových domů. Okolní krajina je též výrazně ovlivněna rostoucím městem i navazující dopravní infrastrukturou (I/35, železnice), takže lze většinu MKR zahrnout mezi krajiny se setřenou historickou krajinnou strukturou. Na okraji MKR se objevují drobné osady (Víska, Bedřichovka) s harmonickým zapojením do krajiny. Bedřichoveckým lesem probíhá pás prvorepublikového opevnění.

Vizuální charakteristika.

Velmi zajímavý prostor dolní části údolí Jeřice, rozšiřující se jihovýchodně do mělkého údolí Jílového potoka je ohraničen výraznými horizonty – na severozápadě bezlesím horizontem výrazného zalesněné výšiny Chrastavský Špičák (361 m n. m.) – Dlouhý kopec (378 m n. m.) a na jihozápadě nejprve bezlesím horizontem s technickými dominantami telekomunikačních stožárů a k jihu pak souvislým lesním masivem Ovčí hory – okraje Kryštofových hřbetů. Přejezd po silnici I/35 od Liberce postupně otevírá prostor Chrastavy po výjezdu ze zářezu. Silueta SUK Chrastava však není výrazná a místy se při pohledu k severovýchodu objevuje mezi vzrostlou zelení a zástavbou štíhlá špička věže kostela sv. Vavřince. Teprve z vyšších poloh hřbetu Ovčího vrchu se objevuje celková veduta Chrastavy, zapuštěné do údolí Jeřice – s členitými a živými horizonty v pozadí. Cennější scenérie se nacházejí v koridorech vodotečí a drobných vodních ploch Oko a Luční rybník, atraktivní jsou též objekty opevnění v Bedřichoveckém lese.

Znaky jednotlivých charakteristik krajinného rázu pro vymezené MKR jsou klasifikované v následující tabulce.

MKR 02-2-7 Chrastava		Klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky		+ pozitivní	XXX zásadní	XXX jedinečný
		O neutrální	XX spoluurčující	XX význačný
		N negativní	X doplňující	X běžný
1	Zvlněný reliéf okraje Chrastavské kotliny oproti Kryštofovým hřbetům se svahy údolí Jeřice na soutoku s Jílovým potokem v návaznosti na urbanizované území Chrastavy	O	XXX	X
2	Otevřené zemědělské plochy polí a trvalých travních porostů členěné liniovou zelení podél vodotečí a menšími remízky	O	XX	X
3	Koridory drobných vodotečí – Jílového potoka a jeho přítoků s množstvím doprovodné zeleně – s několika rybníčky na Jílovém potoce	+	XX	X
4	Terénní dominanty Ovčí hory (496 m n. m.) a Chrastavského Špičáku (361 m n. m.)	+	XX	X
5	Kontakt s okrajem souvislých lesních porostů Přírodního parku Ještěd	+	X	XX
6	Sídelní zeleň Chrastavy (zeleň zahrad rodinných domů, zahrádek, areálů, veřejných prostranství a dalších ploch)	+	X	X
Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky		dle projevu	dle významu	dle cennosti
1	Historické město Chrastava s hodnotným urbanistickým celkem jádra města	+	XX	XX
2	Několik architektonicky a památkově cenných objektů ve městě vč. radnice, fary, kostela sv. Vavřince a souboru městských a vesnických domů i průmyslových objektů	+	XX	XX
3	Trasa železnice z roku 1859	O	X	X
4	Fragmenty původní struktury zemědělské krajiny v okolí města (trasy některých cest, zbytky mimolesní zeleně ad.) a okrajově osady Víška a Bedřichovka s dochovaným krajinným rámcem	O	XX	X
5	Kulturní dominanta kostela sv. Vavřince projevující se v některých pohledech na město Chrastavu	+	X	X
6	Pás prvorepublikového pevnění v Bedřichoveckém lese	+	X	X
Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky		dle projevu	dle významu	dle cennosti
1	Ovlivnění charakteru krajiny okraji urbanizovaného území Chrastavy a vlivem koridoru kapacitní komunikace I/35	O	XX	X
2	Technické prvky telekomunikačních stožárů dominující na horizontu hřbetu Ovčí hory	N	XX	X
3	Drobná dominanta kostela sv. Vavřince v zástavbě Chrastavy	+	X	XX

MKR 02-2-7 Chrastava		klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
4	Výrazné vymezení prostoru výraznými lesnatými terénními horizonty na jihozápadě a jihovýchodě a živými členitými horizonty na severozápadě	+	XX	XX
5	Atraktivní scénérie v koridorech vodotečí a u drobných vodních ploch	+	X	X

Návrh ochranných opatření:

- Posílení, resp. vytvoření mimolesní vegetace ve svažitéch otevřených zemědělských plochách
- Ochrana zelených koridorů drobných vodotečí v krajině
- Ochrana ohraničujících horizontů před umístováním výškově výrazných staveb
- Posílení podílu zelených ploch k zapojení okrajů zástavby Chrastavy do krajinného rámce
- Ochrana historického jádra Chrastavy